

7. سنتو شهاڻي

وشنو نینارام شرما (1894 - 1973ع) هڪ اخبار نویس ۽ ڪالم نگار ٿي گذریو آهي. هُشري' نالي سان ڪلم هلائيندو هو. هن جي لیکن جا مجموعا آهن : 'پتر تي لیک' ۽ 'منهنجي ڪير بدی' هن لیک ۾ سندی سپوت سنتو شهاڻي طرفان ديش لاءِ ڪيل شيوائن جو بيان ڪيل آهي.

1962ع ۾ جيڪا چين سان چڪري لڳي. تنهن ۾ 1سان جي بچاءِ ڪاتي هڪ سبق! هو سکيو تم فوجي جوانن کي گهربل ماڊرن هتیار ملڻ گهرجن. مکيءِ ۾ مکيءِ هتیار کپندا هئا. 'آٽومیتڪ بندوقون' ۽ اهي به لکن جي تعداد ۾ ڪپن. ڪروڙن جو انهن تي آهي خرج. ڪروڙن به خرج ڪجن. پر 'فارين ايڪسچينج' سرڪار وٽ ميسر ڪانه! يوروپ جا ملڪ انهن آٽومیتڪ بندوقون پهچائڻ لاءِ تيary هئا ۽ ممڪن هو تم انهي ۽ لاءِ اهي "فارين ايڪسچينج" به پيدا ڪن ها! فوجي ماھر پاڻ ۾ گڏيا ۽ اها پڙتال ٿيڻ لڳي تم انهي آٽومیتڪ يا سيمى آٽومیتڪ بندوقون ديش ۾ ٺهي سگهن ٿيون يا نه! گھڻو ڪري سڀني ماھرن اها راءِ ڏيڪاري تم ديش ۾ اهڙا هتیار ايترو جلد ٺهي نه سگهندا. تنهن ڪري باهرين ملڪن مان گهرايجهن. فقط هڪ شخص، سنتو شهاڻي، جيڪو آرڊينس فڪٽريين جو دائريڪٽر جنرل هو. تنهن چيو تم "اهي بندوقون هندستان ۾ ٺهي سگهن ٿيون ۽ گهربل وقت آندر بندوقون جو تعداد پهچائي سگھبو. ائين بندوقون ٺاهڻ ۾ ڪنهن به وڌيشي پيسى (فارين ايڪسچينج) جي گهرج ڪانه پوندي."

سنتو شهاڻي هيٺر رات ڏينهن ڪم ۾ لڳي ويو. نه صرف پاڻ پر سندس زيردست به پيرديست ڪرڻ لڳا. سنتو شهاڻي ڪي پارتى انجيئين ۽ ڪاريگرن جي سرانجامي ۽ هوشياري ۾ پورڻ وشاوس هو. هن کي تسلی هئي تم پارتى ڪاريگر دنيا جي ڪنهن به انجيئير کان گهت نه آهن. پاڻ ڪن ڳالهين ۾ پرديسيين کان سرس آهن. سنتو شهاڻي ڇدا جدا هندن تي نوان فوجي سامان جا ڪارخانا کوليما ۽ انهن ۾ رات ڏينهن ڪم ٿيڻ لڳو. پاڻ به سورهن ڪلاڪ يا مٿي ڪم ڪندو رهيو. ڏينهن جو ڪم ۾ تم رات جو هوائي جهاز ۾ چڙ هي صبح جو سويل ٿي ٻئي ڪارخاني تي نگهباني ڪندو ڪم جي سرانجامي وٺندو هو. هن جا زيردست اهڙو ته ڪم ۾ جنبيل، جو ڪم مقرر وقت کان 1ڳي پورو ڪري وٺنداد هئا.

'کو ڪم ناممڪن آهي' اها ڳالهه تم هو سکيائي ڪين هئا، نتيجو اهو نكتو جو ڪامياب سيمى آٽوميٽڪ بندوقون هندستان جي ڪارخانن مان لكن جي تعداد ۾ تيary ٿي نكتيون. سي به مقرر وقت کان 1ڳي رقم به گهڻي گهت لڳي. پارت سرڪار سنتو شهاڻي ۽ جي ان ڪم کان متاثر ٿي کيس 'پدم پوش' جو خطاب عطا ڪيو.

ڪنهن کي سڏ هئي تم پارت جو اهڙو اعليٰ. ديرينو ۽ ڄاڻو پارت جو سپوت اوچتو اجل جو شڪار ٿي ويندو! سڀ چوندا هئس تم "سنتو ڪجهه آرام به وٺ. سجو وقت پيو ڪم ڪريں. جهري پونديں!" پر هن دوست نه مجييو. سجو وقت ڪم ۾، آرام صرف ڪري هوائي جهاز جي مسافري ۾ ۽ وري ڪم. ائين مهينن جا مهينا ۽ سالن جا سال ڪيائين. آخر هڪ دفعي ڪلڪتي ۾ سجو ڏينهن ڪم ڪري رات جو هوائي جهاز ۾ آرام ڪرڻ لاءِ دهلي ۽ طرف هليو پر اهو هن جو آخرين سفر هئو ۽ پوءِ هميشهه لاءِ پارت ماتا جي گود ۾ وڃي آرامي ٿيو.

ڪلڪتي ۾ جيڪو شاهي ملوري ماتم نكتو، تنهن ۾ سنددين کان سواءِ بين جي اکين ۾ به آنسون هئا. دنيا ڏسي سگهي تم ڪيترو نه پيارو هو سنتو شهاڻي ۽ ڪيئن نه سڀ لوڪ، سرڪار سوڊا سندس قدر ڪري رهيا هئا. ههڙو ماتمي جلوس ويجهڙائي ۾ ڪلڪتي منجهه ڪين نكتو هو ۽ ڪلڪتي جي رهواسيين ۾ سنددين جو 1ڳي کان وڌيڪ سنمان ٿي رهيو هو. ڪلڪتي جي گھڻو ڪري سڀني اهم اخبارن، انگريزي تورڙي بنئالي ۽ مکيءِ ليك خبرون ۽ فوتا سنتو شهاڻي ۽ جا آيا. هند سرڪار ۽ بينئال سرڪار جا عيوضي ماتم ۾ شامل هئا ۽ سندس ارتئي ۽ تي قول مالهائون چاڙهيون وييون.

اعلیٰ - اوج ڪوئی ۽ جو	تعداد - انداز
جھری پوڻ - بھی پوڻ، ڪمزور ٿيڻ، بیمار ٿيڻ	متاثر ٿيڻ - اثر هیٺ اچڻ
عملی جامو پھرائڻ - عمل ۾ آڻڻ	عطای ڪرڻ - ڏيڻ، بخشڻ

اپیاس

سوال ۱ :- هینین سوالن مان هرڪ جو جواب هڪ بن جملن ۾ لکو :

- ۱) پارت جي چين سان ڪھڙي سال چڪري لڳي؟
 - ۲) چين سان ٿيل چڪريءَ مان اسان ڪھڙو سبق پرايو؟
 - ۳) سنتوُ شھائيءَ جا ساتي سندس پيروي چو ڪندا هئا؟
 - ۴) سنتوُ شھائيءَ هر روز ڪيترا ڪلاڪ ڪم ڪندو هو؟
 - ۵) سنتوُ شھائيءَ کي آرام ڪرڻ جو موقعو ڪتي ملندو هو؟
- سوال ۲ :- هینین سوالن مان هرڪ جو جواب پنجن ستن جملن ۾ ڏيو :
- ۱) سنتوُ شھائيءَ جو آتميٽڪ بندوق ناهڻ بابت ڪھڙو ويچار هو؟
 - ۲) پارت سرڪار سنتوُ شھائيءَ کي ڪھڙو خطاب ڏنو ۽ چو؟
 - ۳) سنتوُ شھائيءَ جي ماقمي جلوس جو ورنن ڪيو؟

سوال ۳ :- (الف) هینین لفظن مان صفتون ناهيو :

ڪم، هوا، رات، اچ

(ب) هینین لفظن جا خد لکو :

خرچ، مُمڪن، اعلیٰ، ڪامياب

(پ) هینین جا ساڳئي معنيٽ وارا لفظ لکو :

تعداد، وشواس، خطاب، آنسو.

(پ) ويڪرڻ موجب ڳالهائڻ وارا لفظ لکو :

هوندو هو، حيران، هاڻي، تنهنجو، کي

(د) هینين اصطلاحن جي معنيٽ لکي جملن ۾ ڪم آڻيو:

اجل جو شڪار ٿيڻ، متاثر ٿيڻ، عطا ڪرڻ، جھری پوڻ، عملی جامو پھرائڻ

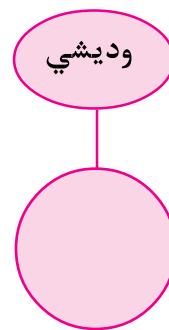
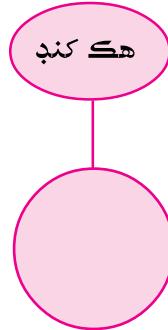
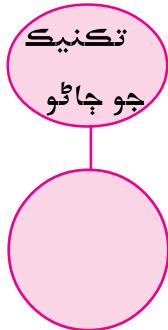
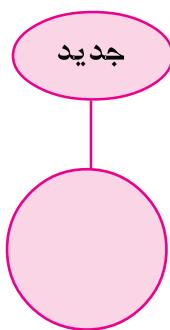
سوال ۴ : ”جتي چاهه اُتي راهه“ اُپتار لکو.

پورے آپیاس

(۱) ٿکر تي عملی ڪم

1962ء جيڪا چين سان پورو ڪري وندنا هئا.

(i) ٿکر مان، هيٺ ڏنل لفظن سان نهڪندڙ، انگريزي لفظ ڳولهي لکو:

(ii) هڪ سٽ ۾ جواب ڏيو :

(۱) سنتوُ شهاڻي جو ڪنهن ۾ پورڻ وشواس هو؟

(۲) چين سان لڙائي ۽ بچاء کاتي ڪھڙو سبق سکيو؟

(۳) آربينس دا ئريڪتر جنرل ڪھڙو رايو ڏنو؟

(۴) سنتوُ شهاڻي جُدا جُدا هندن تي ڪھڙا ڪارخانا کوليا؟

(iii) خدن جا جوڙا ملايو :

ٻئي درجي جو	پورو
ناممڪن	وشواس
آڻپورو	مڪيه
آوشواس	ممڪن

(iv) هڪ لفظ ۾ جواب لکو :

[] = (۱) خرج سان لاڳاپو رکندڙ [] = (۲) وڌيڪ جو خد

[] = (۳) پيارتي انجنئيرن جو گُنٹ [] = (۴) چاڻو جي معني ڏيڪاريندڙ =

(2) 'Google' تي 'thesindhuworld.com' تي وڃي شهيد پريم رامچنڊاڻي

بابت وڌيڪ چاڻ حامل ڪيو.

(3) 'سونڪ جي آتم ڪتا' لکو.

(4) سونڪ ئ عام انسان وچ ۾ گفتگو لکو.

